

משפט וביטחון לאומי

לקט ידיעות – ינואר 2019

מנהלת התכנית: אלי"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכזת התכנית: עו"ד ליאור צור

צוות המחקר: שחף אסולין, אורי בארי, קרן גוטמן, אחינעם הראל, עמוס עצמון וזהר שדמון

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

ידיעות מתוך ישראל

פסיקה

בית המשפט העליון פסק בשלושה ערעורים שעניינם פרשנות סמכות שר הביטחון מכוח חוק המאבק בטרור להורות על תפיסת רכוש שבאמצעותו "הועבר או הוסתר" רכוש שלו זיקה לפעילות טרור, בקשר לשלושה מקרים של תפיסת משלוחים במעבר כרם שלום מישראל לעזה.

פסק הדין ניתן ב-29 בינואר. עע"מ 998/18 שר הביטחון נ' דיסקל 1971 בע"מ.

בג"ץ דחה עתירה שעניינה העדר נגישות של שירותי התחבורה הציבורית במזרח ירושלים לאנשים עם מוגבלות, נוכח ההתקדמות שנעשתה בנושא בעקבות הגשת העתירה, תוך שמירת זכות העותר-ארגון בזכות-לבקש סעד במקרה של חריגה ממשית מתוכנית ההנגשה.

פסק הדין ניתן ב-29 בינואר. בג"ץ 4267/16 בזכות המרכז לזכויות אדם של אנשים עם מוגבלויות

נ' משרד התחבורה.

בג"ץ דחה עתירה להשבת קרקעות של הכפר הפלסטיני ענאתא שהופקעו במסגרת צו הפקעה לצרכי ציבור בשנת 1975, בגדרו נבנו הישובים מעלה אדומים וכפר אדומים ואזור התעשייה מישור אדומים, ואשר מאז כניסתו לתוקף של צו ההפקעה ועד היום לא נעשה בהן כל שימוש. פסק הדין ניתן ב-7 בינואר. [בג"ץ 3240/15 ראש מועצת ענאתא נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית](#).

בג"ץ קיבל את עמדת המדינה כי עתירות שעניינן מעבר תושבי רצועת עזה לאזור יהודה ושומרון דרך ישראל, הן בסמכות בית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים. פסק הדין ניתן ב-20 בינואר. [בג"ץ 8856/18 פלונית נ' שר הביטחון](#). ראו עוד: ב-29 בינואר בג"ץ דחה על הסף עתירה להיתר מעבר מרצועת עזה לאזור יהודה ושומרון, על בסיס פסיקתו באשר לסמכות בית המשפט לעניינים מינהליים בנושא- [בג"ץ 8343/18 כותר עבד אלעזיז מוחמד חמו נ' שר הביטחון](#).

בג"ץ דחה עתירה נגד הריסת הקומה בה התגורר, עם הוריו ואחיו, המפגע שרצח את ארי פולד ז"ל בצומת גוש עציון. פסק הדין ניתן ב-10 בינואר. [בג"ץ 8886/18 עלי ג'ברין נ' המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית](#). ראו גם ניתוח פסיקות בג"ץ מהעת האחרונה בעניין הריסת בתי משפחות מחבלים: [עמיחי כהן ויובל שני](#), 14 בינואר, [Lawfare](#).

בג"ץ דחה עתירה בה נטען לאפליה של הכפר ראמה על רקע פעילות מוגברת של משטרת ישראל בכפר, בנימוק של היעדר עילה להתערבות בפעולותיה המקצועיות של המשטרה. פסק הדין ניתן ב-8 בינואר. [בג"ץ 9107/18 לטיף שוקי \(ראש המועצת המקומית ראמה\) נ' השר לביטחון פנים](#).

בית המשפט העליון דחה ערעור של מערערת שהורשעה בגין ניסיון לרצוח יהודי על רקע לאומני במהלך גל טרור בישראל, בהיותה בת 18, על גזר דינה- 16 שנות מאסר ופיצויים בסך 80,000 ש"ח. פסק הדין ניתן ב-13 בינואר. [ע"פ 1299/17 שרוק דוויאת נ' מדינת ישראל](#).

בית המשפט המחוזי פסל את הודאות הקטין המואשם בפרשת הצתת כנסיית הדורמיציון. פסק הדין ניתן ב-1 בינואר. [ת"פ 893-01-16 מדינת ישראל נ' צ.י.ב. \(קטין\)](#).

בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל דחה את פרשנות המדינה ופסק כי התקנה הקובעת כי לילד שנולד בישראל יינתן המעמד של הורה, חלה גם על ילד להורה שהוא תושב ארעי בישראל. פסק הדין ניתן ב-7 בינואר. [ע"ר \(י-ם\) 5591-18 פלוני \(קטין\) נ' משרד הפנים – רשות האוכלוסין ותהגירה](#).

בית המשפט המחוזי בירושלים הוציא צו עיקול זמני על חלק מנכס אשר מצוי בבעלות עזבונו של יאסר ערפאת במסגרת תביעות נזיקיות של נפגעי טרור כנגד הרשות הפלסטינית, אש"ף ויאסר ערפאת.

ההחלטה ניתנה ב-22 בינואר. [ת"א \(י-ם\) 5288/03 אירנה ליטבק נרז'יץ נ' עזבון המנוח יאסר ערפאת](#).

עדכונים נוספים

ראש הממשלה נתניהו החליט על אי הארכת המנדט של הנוכחות הזמנית הבינלאומית בחברון (TIPH).

ההודעה על ההחלטה ניתנה ב-28 בינואר (28 בינואר, [Ynet](#); [תגובת חמשת המדינות התורמות ל-TIPH להחלטת ראה"מ](#)).

(ראו גם הסבר על ההחלטה ומשמעויותיה: [פנינה שרביט ברוך וליאור צור](#), 21 בפברואר, [INSS](#)).

ידיעות בינלאומיות

דיני מלחמה

מכון צ'יטהאם האוס פרסם דוח בעניין מידתיות בלחימה- הערכת הרכיב של נזק אגבי. הדוח פורסם בדצמבר ([הדוח](#); [תמצית הדוח](#)). ראו גם התייחסויות של מומחים למשפט בינלאומי הומניטרי להיבטים שונים בדוח: 28 בינואר, [Just Security](#).

הקואליציה בהובלת סעודיה הנלחמת במורדים החות'ים בתימן בתמיכת ארה"ב דיווחה על ממצאי חקירתה בדבר תקיפה על ידה של מתקן רפואי של רופאים ללא גבולות בתימן ביוני 2018. הדיווח פורסם ב-17 בינואר (17 בינואר, [Riyadh Daily](#); ראו ניתוח ממצאי החקירה ומשמעותם: [אונה התיאורי](#), 25 בינואר, [Just Security](#)).

פורסם דיווח של ה-US Central Command על תקיפות ארה"ב בתימן בשנת 2018 במסגרת המאבק בטרור.

הדיווח פורסם ב-7 בינואר ([CENTCOM](#); [דיויד שטרמן](#), 28 בינואר, [Just Security](#)).

פורסם דוח של מחלקת ההגנה האמריקאית על מעורבות ארה"ב במעצרים במסגרת הלחימה בתימן ועל טענות לעינויים של עצורים על ידי השותפות של ארה"ב.

הדוח פורסם ב-7 בינואר ([הדוח](#)). ראו גם ניתוח ביקורתי של הדוח: [לוק הרטיג](#), 8 בינואר, [Just Security](#).

בית משפט בארה"ב קבע כי על ממשלת סוריה לשלם פיצויים לקרובי משפחתה של עיתונאית אמריקאית שנהרגה בתקיפה של צבא סוריה בזמן שסיקרה את המלחמה בסוריה. ההחלטה התקבלה ב-30 בינואר ([ההחלטה](#)); 31 בינואר, [New York Times](#). ראו הסבר על פסק הדין: [בתי ואן שאק](#), 1 בפברואר, ([Just Security](#)).

משפט בינלאומי פלילי

ערכאת המשפט של בית הדין הפלילי הבינלאומי זיכתה את לורן גבאגבו-נשיא חוף השנהב לשעבר ואת יד ימינו צ'ארלס בלה גאודה, שהואשמו בביצוע פשעים נגד האנושות בחוף השנהב, בקשר לסכסוך הפוליטי האלים שהתחולל במדינה בין 2010 ל-2011 בעקבות הבחירות לנשיאות (הנימוקים טרם פורסמו). ערכאת הערעורים קיבלה את פניית התובעת והורתה על השעיה זמנית של שחרורם.

החלטת הזיכוי התקבלה ב-15 בינואר ([הודעת בית הדין על ההחלטה](#); [הצהרת התובעת](#)). ראו התייחסויות לסטנדרט המשפטי שאותו יישמו השופטים, אשר הוביל לזיכוי: [פול ברדפילד](#), 20 בינואר, [Opinio Juris](#); [קווין וון חלר](#), 21 בינואר, [Opinio Juris](#). ראו גם התייחסות לביקורת על הזיכוי ולהקשר הרחב יותר של פעילות בית הדין: [ריצ'רד גולדסטון](#), 18 בינואר, [EJIL: Talk](#). עוד ראו- [החלטת ערכאת הערעורים](#) על השעיה זמנית של שחרור הנאשמים).

בית המשפט הפדרלי הגרמני לצדק הפך חלקית את החלטת הערכאה הקודמת וזיכה ראש קבוצת מורדים הפועלת בקונגו מהרשעתו בביצוע פשעי מלחמה (שהתקבלה מכוח חוק גרמני של סמכות אוניברסלית על פשעים בינלאומיים), תוך הותרת הרשעתו בגין הנהגת קבוצת טרור. הודעה על ההחלטה פורסמה ב-20 בדצמבר (11 בינואר, [Just Security](#)).

סיכום ההליכים הפליליים שהתנהלו בארה"ב בגין טרור בינלאומי בשנת 2018 אמה ברוצ'ס וג'וליה סולומן-שטראוס, 8 בינואר, [Lawfare](#).

זכויות אדם

בית הדין האירופי לזכויות אדם פסק כי על רוסיה לשלם פיצויים לגאורגיה בגין הנהגת מדיניות של מעצר וגירוש בלתי חוקיים של גאורגים.

ב-31 בינואר פסק בית הדין האירופי לזכויות אדם כי על רוסיה לשלם פיצויים לגאורגיה, עבור סבלם של לפחות 1,500 קורבנות גאורגים, בעקבות פסק דינו מ-2014 שקבע שרוסיה הפרה מספר סעיפים באמנה האירופית לזכויות אדם כלפיהם. סכום הפיצויים שנפסק הוא עשרה מיליון אירו. על גאורגיה לחלק את הסכום בין הקורבנות. פסק הדין ב-2014 קבע כי ב-2006 רוסיה הנהיגה מדיניות מתואמת של מעצר וגירוש של אזרחים גאורגים, שהגיעה לכדי פרקטיקה שלטונית. משכך, פסק בית הדין שרוסיה הפרה מספר סעיפים באמנה האירופית לזכויות אדם, ביניהם האיסור על גירוש קולקטיבי, האיסור על שלילה בלתי חוקית של חירות, והאיסור על מעצר בתנאים לא אנושיים ומשפילים. פסק הדין הנוכחי קבע פיצויים מכוח סעיף 41 לאמנה העוסק ב-

Just Satisfaction - פיצוי שבית הדין יכול לפסוק במקרים בהם נקבע שהייתה הפרה, אך הדין הפנימי של המדינה הרלוונטית מאפשר רק פיצוי חלקי. נדחתה הטענה כי הסעיף לא חל בהליכים בין מדינות, אלא רק בהליכים בין פרט למדינה בבית הדין (על בסיס קביעה דומה בפסק דין קודם בהליך בין-מדינתי בין קפריסין לטורקיה) ([פסק הדין](#); [הודעת בית הדין](#); 8 בפברואר, [ASIL](#)).

התייחסויות וניתוחים שונים של הערה כללית מס' 36 (2018) בדבר הזכות לחיים שאימצה ועדת זכויות האדם של האו"ם

21 בינואר, [Opinio Juris](#); [Just Security](#).

בית הדין האירופי לזכויות אדם קבע כי ממשלת בריטניה, שהחזיקה מידע על עמדות פוליטיות של אדם ללא הגבלת זמן, הפרה את זכותו לפרטיות מכוח האמנה האירופית לזכויות אדם. פסק הדין ניתן ב-24 בינואר ([פסק הדין](#); [הודעת בית הדין](#)).

סנקציות

ונצואלה פנתה לארגון הסחר העולמי (WTO) בטענה שסנקציות כלכליות מצד ארה"ב מפרות את הסכמי הסחר של הארגון (ה-GAT וה-GATS) (בשלב זה הפנייה היא להליך התייעצות בלבד, לפני הליך מעין שיפוטי בפני פאנל).

פניית ונצואלה פורסמה ב-8 בינואר ([הודעת ה-WTO](#)). ראו גם ניתוח הפנייה והתייחסות לטענות אפשריות של ארה"ב: [אירינה בוגדנובה](#), 31 בינואר, [EJIL: Talk](#).

האיחוד האירופי הטיל סנקציות על משרד המודיעין והביטחון האיראני ועל שני אזרחים איראניים.

הסנקציות הוטלו ב-8 בינואר ([Government of the Netherlands](#)); 8 בינואר, [New York Times](#).

התפתחויות מדיניות

המצב בוונצואלה וההכרזות בדבר אי הכרה בלגיטימיות שלטונו של ניקולס מדורו-השליט בפועל, כולל על ידי ארה"ב-היבטים משפטיים

הכרזת נשיא ארה"ב על הכרה בנשיא האסיפה הלאומית חואן גוואידו כנשיא הזמני של וונצואלה ניתנה ב-23 בינואר ([White House](#)); ניתוחים שונים של היבטים משפטיים: [אלונסו גורמנדי](#), 8 בינואר, [Opinio Juris](#); [אלונסו גורמנדי](#), 14 בינואר, [Opinio Juris](#); [דייגו זמברנו](#), 1 בפברואר, [Lawfare](#); [סקוט אנדרסון](#), 1 בפברואר, [Lawfare](#).

מועצת הביטחון החליטה על הקמת משלחת פוליטית מיוחדת לתמיכה ביישום הפסקת האש שהושגה בין ממשלת תימן לבין החותיים.
ההחלטה התקבלה ב-16 בינואר (UN).

מועצת הביטחון החליטה להאריך את המנדט של כוחות שמירת השלום בקפריסין לתקופה נוספת עד ל-31 ביולי 2019.
ההחלטה התקבלה ב-30 בינואר (UN ; 1 בפברואר, ASIL).

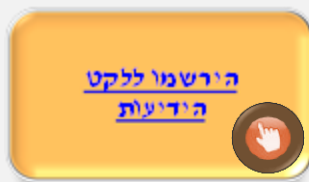
מקדוניה אישרה את שינוי שמה כחלק מפתרון הסכסוך ארוך השנים עם יוון, ויוון אישרה את ההסכם המאפשר את שינוי השם ומאפשר למקדוניה להצטרף לנאט"ו ולאיחוד האירופי.
שינוי השם של מקדוניה אושר ב-11 בינואר (ההסכם ; 11 בינואר, Guardian ; 25 בינואר, Washington Post).

נשיא אוקראינה לשעבר, ויקטור ינוקוביץ', אשר נמצא ברוסיה, הורשע (בהעדרו) על ידי בית משפט אוקראיני בבגידה, בגין דיכוי מחאות פרו-מערביות ב-2014 ותמיכה בפלישת רוסיה לאוקראינה, ונידון ל-13 שנות מאסר.
פסק הדין ניתן ב-24 בינואר (24 בינואר, New York Times ; 25 בינואר, The Guardian ; 24 בינואר, ABC News).

ענייני הגירה

בית הדין לצדק של האיחוד האירופי קבע כי בריטניה, על אף שהגישה הודעה על כוונה לפרוש מהאיחוד האירופי, חייבת להמשיך ולקבל בקשות למקלט לאור מחויבויותיה מכוח תקנת דבלין (Dublin III Regulation), וזאת עד שפרישתה תהפוך סופית.
פסק הדין ניתן ב-23 בינואר (פסק הדין ; הודעת בית הדין ; 25 בינואר, ASIL).

לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. [צפו בלקטי הידיעות הקודמים.](#)

*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- liorz@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב:

© 2017 כל הזכויות שמורות

התכנית למשפט וביטחון לאומי, INSS

מכון למחקרי ביטחון לאומי
רחוב חיים לבנון 40, רמת-אביב, תל-אביב 6997556, ת.ד. 39950
טלי: 03-6400400 (שלוחה 475), פקס: 03-7447589
info@inss.org.il

